

ASMENS SU NEGALIA GEROVĖS TARYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2026 m. gegužės 12 d. Nr. T-2

Vilnius

Posėdis įvyko 2026 m. balandžio 23 d. 14.00–16.00 val., Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje, Šventaragio g. 2, Vilniuje, ir nuotoliniu būdu, naudojantis „MS Teams“ platforma.

Posėdį vedė Asmens su negalia gerovės tarybos pirmininkas – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos viceministras Vaidotas Jakštas.

Posėdžio sekretorė – Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Teisių apsaugos politikos įgyvendinimo priemonių valdymo skyriaus vyresnioji patarėja Rasa Šivickienė.

Posėdžio dalyvių sąrašas prie protokolo pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Darbotvarkės pristatymas.
2. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 9 straipsnio „Prieinamumas“ (patekimas į pastatą, prieinama aplinka patalpose) įgyvendinimas:
 - 2.1. ugdymo įstaigų pritaikymas asmenims su negalia ir jų saugumo užtikrinimas ekstremalių situacijų metu;
 - 2.2. policijos įstaigų pastatų prieinamumas asmenims su negalia;
 - 2.3. Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas) padalinių prieinamumas asmenims su negalia.
3. Lietuvos triračių sporto asociacijos siūlymų aptarimas.
4. Asmenų su negalia ir vyresnio amžiaus žmonių galimybės naudotis elektronėmis mikrojudumo priemonėmis: Vakarų Lietuvos nefrologinių ligonių draugijos „Klaipėdos gyvastis“ iškeltų problemų aptarimas.
5. Asmens su negalia gerovės tarybos pirmininkavimo perdavimas ir Asmens su negalia gerovės tarybos pirmininko pavaduotojo rinkimai.
6. Kiti klausimai.

1. SVARSTYTA. Darbotvarkės pristatymas.

Posėdžio pirmininkas pristatė Asmens su negalia gerovės tarybos (toliau – Taryba) posėdžio darbotvarkę, kuriai pritarta vienbalsiai.

NUTARTA. Patvirtinti posėdžio darbotvarkę.

2. SVARSTYTA. Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencijos 9 straipsnio „Prieinamumas“ (pateikimas į pastatą, prieinama aplinka patalpose) įgyvendinimas:

2.1. ugdymo įstaigų pritaikymas asmenims su negalia ir jų saugumo užtikrinimas ekstremalių situacijų metu.

Švietimo, mokslo ir sporto ministrės patarėjas Tomas Bičiūnas pristatė informaciją apie ugdymo įstaigų (darželių, mokyklų, profesinio mokymo centrų) pritaikymą asmenims su negalia ir jų saugumo užtikrinimą ekstremalių situacijų metu. Pažymėjo, kad nuo 2020 m. įgyvendinamas memorandumas skatina kasmet pritaikyti bent vieną ugdymo įstaigą asmenims su negalia. Pranešėjas atkreipė dėmesį, kad remiantis naujausiais Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, iš 1846 švietimo įstaigų didelė dalis (73 %) yra bent iš dalies pritaikytos asmenims, turintiems judėjimo negalią, tačiau visiškai prieinamų, pagal universalios dizaino principus pritaikytų įstaigų dalis išlieka labai maža (apie 2%). Taip pat nustatyti reikšmingi trūkumai pritaikant aplinką asmenims, turintiems regos ir klausos negalią.

T. Bičiūnas papasakojo apie valstybės lygmeniu teikiamą finansinę paramą ugdymo aplinkai pritaikyti, įskaitant infrastruktūros gerinimą, transporto prieinamumo didinimą bei investicijas į švietimo įstaigų modernizavimą. Atkreipė dėmesį, kad kolektyvinės saugos statinių ir priedangų prieinamumas ugdymo įstaigose išlieka ribotas – didžioji dalis jų nėra pritaikytos asmenims su negalia. Pagrindinės problemos siejamos su senos statybos pastatais, techniniais apribojimais, didelėmis pritaikymo sąnaudomis, finansavimo stoka bei nepakankamu universalios dizaino sprendimų taikymu.

Lietuvos savivaldybių asociacijos patarėjas švietimo ir kultūros klausimais Jonas Mickus apžvelgė savivaldybių pateiktą informaciją dėl ugdymo įstaigų ir kolektyvinės apsaugos statinių (priedangų) pritaikymo asmenims su negalia ekstremalių situacijų atvejais. Pranešėjas pažymėjo, kad dauguma ugdymo įstaigų nėra pakankamai pasirengusios ekstremalioms situacijoms, ypač dėl infrastruktūros nepritaikymo asmenims su negalia. Situacija savivaldybėse skiriasi, tačiau bendra tendencija rodo ribotą priedangų prieinamumą. Taip pat akcentavo, kad pagrindinės problemos – senos statybos pastatai, didelės infrastruktūros pritaikymo sąnaudos (pvz., liftų, keltuvų įrengimas), alternatyvių energijos šaltinių trūkumas bei nepakankamas tikslinis finansavimas. Nors valstybės lėšos skiriamos, jos dažniau nukreipiamos į kitus kolektyvinės apsaugos statinius, o ne ugdymo įstaigas.

J. Mickus pažymėjo, kad savivaldybės nuosekliai siekia gerinti situaciją: modernizuoja ir pritaiko ugdymo įstaigas, skiria finansavimą, bendradarbiauja su nevyriausybinėmis organizacijomis, organizuoja civilinės saugos mokymus ir pratybas.

Įgyvendinamas memorandumas vertinamas kaip teigiamas postūmis, didinant prieinamumą asmenims su negalia.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Civilinės saugos valdybos Gyventojų apsaugos organizavimo skyriaus vyresnioji specialistė Loreta Naraškevičienė pristatė informaciją apie priedangų ir kolektyvinės apsaugos statinių paskirtį, prieinamumą ir plėtrą asmenims su negalia. Pranešimo metu pažymėta, kad apie 53 proc. priedangų yra įrengtos švietimo įstaigose, tačiau tik apie 11 proc. švietimo įstaigų pritaikytos asmenims su negalia. Bendras kolektyvinės apsaugos statinių prieinamumas asmenims su negalia taip pat išlieka nepakankamas. Pranešėja priminė savivaldybių prievolę kasmet atlikti priedangų ir kolektyvinės apsaugos statinių poreikio vertinimą bei atnaujinti sąrašus, įvertinant ir asmenų su negalia poreikius. Informacija apie šiuos objektus turi būti teikiama prieinamu formatu, įskaitant ir asmenims su negalia. Taip pat pabrėžė būtinybę savivaldybėms organizuoti mokymus bei pratybas, užtikrinti aiškių ženklinių ir informacijos prieinamumą.

2.2. Policijos įstaigų pastatų prieinamumas asmenims su negalia.

Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Turto valdymo valdybos viršininkė Renalda Statkevičiūtė pristatė Policijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos priklausančių pastatų prieinamumo asmenims su negalia situacijos analizę. Pranešėja atkreipė dėmesį, kad iš viso buvo vertinti 104 administracinės ir specialiosios paskirties pastatai, kuriuose vykdoma veikla ir teikiamos paslaugos gyventojams. Vertinimas atliktas trimis aspektais: patekimas į pastatą, judėjimas pastato viduje ir sanitarinių patalpų pritaikymas. Apibendrinama vertinimo rezultatus, R. Statkevičiūtė informavo, kad visiškai tinkamai asmenims su negalia pritaikyta 19 pastatų, iš dalies pritaikyti 39 pastatai, o 46 pastatai nėra pritaikyti. Pažymėjo, kad pagrindiniai iššūkiai susiję su senų pastatų infrastruktūra (vidutinis amžius – apie 54 metai), konstrukciniais apribojimais bei ribotomis finansinėmis galimybėmis. Siekiant kasmet pagerinti bent kelių objektų prieinamumą asmenims su negalia, pastatų pritaikymas vykdomas rekonstrukcijų ir modernizacijos metu.

2.3. Migracijos departamento padalinių prieinamumas asmenims su negalia.

Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Administravimo skyriaus vyresnioji patarėja Irena Merkienė pristatė Migracijos departamento klientų aptarnavimo situaciją ir paslaugų prieinamumą asmenims su negalia. Pažymėjo, kad Migracijos departamentas klientus aptarnauja 54 patalpose, kurios valdomos panaudos arba nuomos pagrindais, dažniausiai policijos komisariatų

ar kitų institucijų patalpose. Nuosavų patalpų neturima. Pranešėja informavo, kad tik dalis aptarnavimo vietų (22 vietos) yra pritaikytos asmenims su negalia: dalyje padalinių įrengti pritaikyti įėjimai, sanitariniai mazgai, automobilių stovėjimo vietos, tačiau yra ir tokių padalinių, kurie pritaikyti tik iš dalies arba visai nepritaikyti. Atsižvelgiant į esamus infrastruktūros apribojimus, taikoma alternatyvi klientų aptarnavimo forma – paslaugos teikiamos išvykstant pas klientus jų gyvenamojoje vietoje pagal išankstinę registraciją. I. Merkienė pažymėjo, kad šios paslaugos įgyvendinamos naudojant mobilią įrangą, o laukimo laikas vidutiniškai siekia nuo 1 iki 2,5 savaitės, atskirais atvejais – iki 3 savaičių. Išvykstamieji aptarnavimai savivaldybėse vertinama kaip efektyvi alternatyva siekiant užtikrinti paslaugų prieinamumą.

Po pristatymų vykusioje diskusijoje akcentuota universalių sprendimų svarba, siekiant užtikrinti patogų ir prieinamą paslaugų teikimą visiems gyventojams. Pažymėta, kad bendradarbiavimas ir konsultacijos su asmenis su negalia atstovaujančiomis organizacijomis gali prisidėti prie tinkamų techninių sprendimų parinkimo bei efektyvesnio infrastruktūros pritaikymo. Taip pat pabrėžtas poreikis toliau tobulinti teisinį reguliavimą ir projektavimo reikalavimus, kad tiek naujai statomi, tiek rekonstruojami pastatai atitiktų universalaus dizaino principus. Diskusijos dalyviai sutarė, kad prieinamumo užtikrinimas išlieka svarbia prioritetine kryptimi, kuriai būtini nuoseklūs teisiniai, organizaciniai ir investiciniai sprendimai.

NUTARTA. Stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą su savivaldybėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis, siekiant užtikrinti efektyvesnį sprendimų priėmimą bei praktinį prieinamumo priemonių įgyvendinimą.

3. SVARSTYTA. Lietuvos triračių sporto asociacijos siūlymų aptarimas.

Lietuvos triračių sporto asociacijos prezidentė Aušra Kriškovieciene supažindino Tarybos narius su triračių priemonių paskirtimi, tyrimo duomenimis, atspindinčiais ilgalaikius asmens sveikatos ir savarankiškumo pokyčius, bei kitų Europos šalių patirtimi, vertinant triračius kaip pagalbos priemones. Pristatė organizacijos siūlymą įtraukti triračius į Judėjimo techninės pagalbos priemonių poreikio nustatymo kriterijų ir šių priemonių finansavimo tvarkos aprašą (patvirtintą Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2022 m. sausio 13 d. įsakymu Nr. A1-25) (toliau – Tvarkos aprašas), siekiant, kad šios priemonės būtų kompensuojamos valstybės biudžeto lėšomis.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tikslinės pagalbos grupės vyresnioji patarėja Jurgita Čiuladaitė-Pritulskienė informavo, kad Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) Lietuvos triračių sporto asociacijos iškelto klausimo nagrinėjimą

inicijavo Ekspertų komisijoje prie Techninės pagalbos centro. Ekspertų komisija, kurią sudaro asmenis su negalia atstovaujančių nevyriausybinų organizacijų, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovai ir gydytojai reabilitologai, priėmė sprendimą siūlyti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai įtraukti triračius į Tvarkos aprašą nuo 2027 m., atsižvelgiant į tai, kad naujos judėjimo techninės pagalbos priemonės įsigijimo išlaidoms kompensuoti yra būtina numatyti papildomas valstybės biudžeto lėšas. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija parengs Tvarkos aprašo pakeitimo projektą, kuriame bus nustatytos triračių kompensavimo sąlygos ir kriterijai. Tvarkos aprašo pakeitimo projektas bus pateiktas derinti suinteresuotoms institucijoms.

NUTARTA. Pritarti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos veiksams dėl triračių teisinio įtraukimo į Tvarkos aprašą.

4. SVARSTYTA. Asmenų su negalia ir vyresnio amžiaus žmonių galimybės naudotis elektrinėmis mikrojudumo priemonėmis: Vakarų Lietuvos nefrologinių ligonių draugijos „Klaipėdos gyvastis“ iškeltų problemų aptarimas.

Vakarų Lietuvos nefrologinių ligonių draugijos „Klaipėdos gyvastis“ pirmininkė Daiva Dragūnienė pristatė situaciją, kai asmenims su negalia, judantiems elektrinėmis mikrojudumo priemonėmis, taikomos piniginės baudos dėl vairuotojo pažymėjimo neturėjimo. Pažymėta, kad šios priemonės asmenims yra svarbios kasdieniam judėjimui ir atitinka mikrojudumo priemonių apibrėžimą. Taip pat atkreiptas dėmesys, kad minėtos transporto priemonės yra pritaikytos saugiam judėjimui dviračių takais, leidžia saugiai prasilenkti su pėsčiaisiais ir dviratininkais. Diskusijoje nurodyta, kad transporto priemonės galia siekia 1 kW, didžiausias konstrukcinis greitis – 25 km/h, o masė su baterijomis – 305 kg. Priemonė turi keturis ratus, uždara kabiną, vieną gamykliškai įrengtą vietą vairuotojui ir vieną vietą keleiviui bei yra pažymėta asmens su negalia ženklu.

Susisiekimo ministro patarėjas Algirdas Pieniuta atkreipė dėmesį, kad stebima tendencija, kai asmenys su ribotu judumu įsigyja mikrojudumo priemones, kurios gamykliškai pritaikytos vežti du asmenis ir gali pasiekti iki 25 km/h greitį. Šių priemonių išvaizda primena automobilius, tačiau jomis naudojamosi pėsčiųjų ir dviračių infrastruktūroje. Pažymėjo, kad transporto priemonių pardavėjai dažnai nepateikia pirkėjams išsamios informacijos apie transporto priemonės techninę klasifikaciją ir jai taikomus reikalavimus dalyvaujant viešajame eisme. Taip pat atkreipė dėmesį į nesąžiningą pardavėjų praktiką, kai vartotojai neinformuojami, kur pasirinkta priemonė gali būti eksploatuojama.

A. Pieniuta paaiškino, jog vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymu, asmuo, judantis vežimėliu, yra laikomas pėsčiuoju. Standartinių techninės pagalbos priemonių (pvz., elektrinių skuterių) maksimalus projektinis greitis neviršija 8 km/h (tai artima vidutiniam pėsčiojo greičiui – apie 7 km/h). Dėl savo kompaktiškumo ir saugaus greičio šios priemonės gali saugiai judėti pėsčiųjų takais, parduotuvių paviljonuose ir kitoje pėstiesiems skirtoje infrastruktūroje. Tuo tarpu didesnių gabaritų transporto priemonės (kurių ilgis siekia 2,4 m, o bendroji masė su keleiviais gali viršyti 400 kg) neatitinka pėstiesiems skirtų priemonių techninių charakteristikų. Judant 25 km/h greičiu tokios masės priemonės kelia itin didelį pavojų pėstiesiems ir kitiems eismo dalyviams susidūrimo atveju.

A. Pieniuta informavo, kad Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos nuomone (toliau – Susisiekimo ministerija), dabartinis teisinis reguliavimas yra pakankamas asmenų su negalia ir senjorų poreikiams tenkinti. Kelių Eismo taisyklių (toliau – KET) pakeitimai, kuriais būtų leista didesnių gabaritų ir greičio priemonėms judėti pėsčiųjų takais, būtų neigiami saugaus eismo požiūriu.

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos viceministras Taurimas Valys pasiūlė ieškoti teisinių priemonių, įvedant papildomus reikalavimus šių priemonių savininkams, pvz.: privalomą tam tikro statuso turėjimą ar įvedant mikrojudumo priemonėms saugaus greičio reikalavimą, kurio privalėtų laikytis visi jas naudojančios asmenys. Jis atkreipė dėmesį į Latvijoje naudojamą praktiką registruoti šias priemones į atskirą registrą, pažymint specialiais ženklais.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos grupės vadovas Darius Domarkas atkreipė dėmesį, kad policijos institucijos yra susipažinusios su kylančiais iššūkiais dėl specifinių transporto priemonių, skirtų asmenų su negalia mobilumui užtikrinti, naudojimo eisme. Akcentavo supratimą dėl asmenų su negalia mobilumo poreikių ir išreiškė palaikymą tvarių sprendimų paieškai bei jų veiksmingam įgyvendinimui pagal sudarytus susitarimus.

D. Domarkas atkreipė dėmesį, kad šiuo metu identifikuota sisteminė problema – nesąžininga komercinė praktika. Pastebima, kad pardavėjai sąmoningai klaidina pirkėjus, teigdami, jog tam tikroms transporto priemonėms (kurių greitis siekia 25 km/h, o svoris – apie 300 kg) nereikia vairuotojo pažymėjimo, registracijos ar kad jomis galima laisvai naudotis pėsčiųjų zonose. Jis pažymėjo, kad šiuo metu tokio pobūdžio transporto priemonės patenka į teisinio reglamentavimo „pilkąją zoną“, o prekybininkų klaidinanti komunikacija sukuria nepagrįstus lūkesčius vartotojams.

D. Domarkas atkreipė dėmesį, kad siekiant rasti balansą tarp asmenų su negalia poreikių ir visų eismo dalyvių saugumo, bus analizuojama Latvijos ir kitų ES šalių patirtis (pvz., specialus registras, ženklinimas), inicijuotas tarpinstitucinis

bendradarbiavimas su Susisiekimo ministerija dėl galimų KET ir „mikro mobilumo priemonių“ sąvokos patikslinimų.

NUTARTA. Rekomenduoti Susisiekimo ministerijai ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai tęsti tarpinstitucinį bendradarbiavimą, siekiant tobulinti elektrinių mikrojudumo priemonių dalyvavimo viešajame eisme teisinį reglamentavimą.

5. SVARSTYTA. Tarybos pirmininkavimo perdavimas ir Asmens su negalia gerovės tarybos pirmininko pavaduotojo rinkimai.

Tarybos pirmininkas informavo, kad nuo 2026 m. gegužės mėnesio šešių mėnesių laikotarpiui pirmininkavimą Tarybai perima Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, ir suteikė žodį aplinkos viceministrei Česlavai Lisovskai. Ji pristatė artimiausių šešių mėnesių prioritetines veiklos kryptis: statybos techninių reglamentų, susijusių su prieinamumu, peržiūrą bei vietinės reikšmės kelių infrastruktūros reguliavimo analizę.

Tarybos pirmininkas pakvietė Tarybos narius, atstovaujančius nevyriausybinės organizacijas, siūlyti kandidatus į Tarybos pirmininko pavaduotojus. Tarybos narys Egidijus Grigonis, Lietuvos paraplegikų asociacijos teisininkas, į Tarybos pirmininko pavaduotojus iškėlė savo kandidatūrą. Šiai kandidatūrai Tarybos nariai pritarė vienbalsiai.

NUTARTA. Patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos viceministrę Č. Lisovską Tarybos pirmininke ir E. Grigonį Tarybos pirmininkės pavaduotoju 6 mėnesių laikotarpiui (nuo 2026 m. gegužės 1 d. iki 2026 m. lapkričio 1 d.). Pritarti pristatytoms Tarybos veiklos kryptims.

6. SVARSTYTA. Kiti klausimai.

Aptarta kito posėdžio preliminarinė data ir vieta.

NUTARTA. Kitą Tarybos posėdį organizuoti 2026 m. birželio mėnesį. Tarybos sekretorė apie tikslią datą ir laiką informuos narius elektroniniu paštu.

Tarybos pirmininkas

Vaidotas Jakštas

Posėdžio sekretorė

Rasa Šivickienė